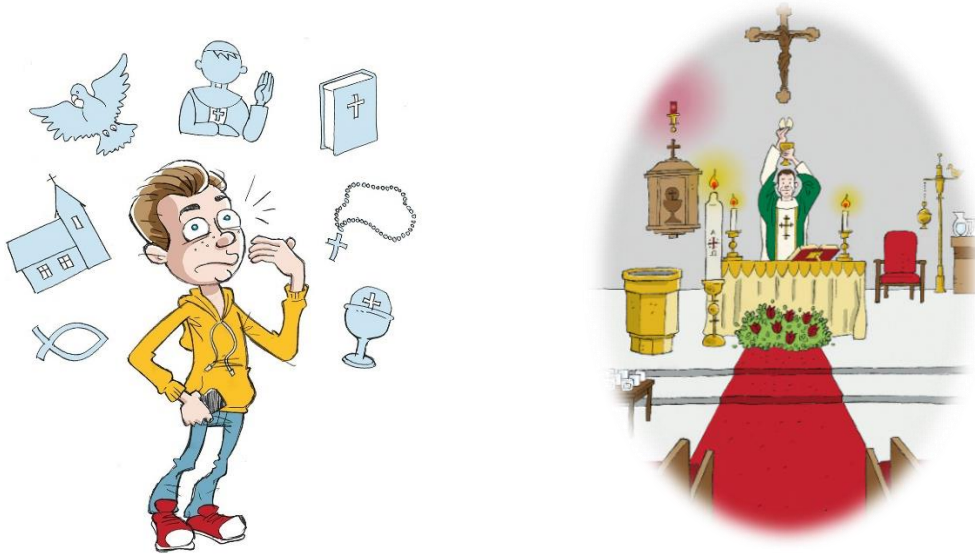

Kirkebygget og korsveien - Samling 15, Økt 3

Inne i en katolsk kirke er det ganske mange ting som representerer noe mer enn kun sin fysiske fremstilling. Dette vet dere nok allerede ganske mye om. Svært mange av tingene inne i kirkerommet har både en symbolsk og en liturgisk betydning. Husk: «liturgi» betyr religiøs seremoni. Når vi i katolsk sammenheng snakker om liturgi, da snakker vi veldig ofte om det som tilhører messen. Mye av det vi ser inne i et kirkerom er med andre ord ting som brukes i messen, men ikke alt. Det finnes også statuer og bilder av helgener, votivlys, skriftestol, og mye mer. En del av tingene vi ser kan virke forskjellig fra kirke til kirke, men ofte akkurat det samme, bare med et annerledes kunstnerisk uttrykk.

Kirkebygningens historie

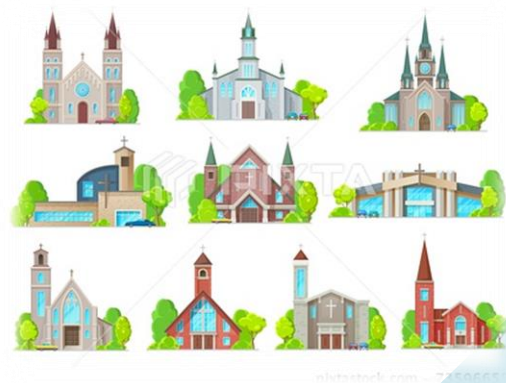
De første forsamlingslokalene brukt av de første kristne var deres egne hjem. Det tok ikke lang tid før man ønsket få et eget sted til de hellige handlingene som fant sted når kristne kom sammen for å minnes Jesus, for å feire nattverden og for å be. Det ble viktig at de kunne samles på sted, eller i en bygning, som ikke tilhørte den ene eller den andre i menigheten, men et hus som alle kunne se på som Guds hus. Dette ønsket man skulle være et hus som var verdig nok til å be til Gud, til å holde kommunion, og til lovprise Gud. Det var først på 300-tallet at man begynte å bygge slike Gudshus.

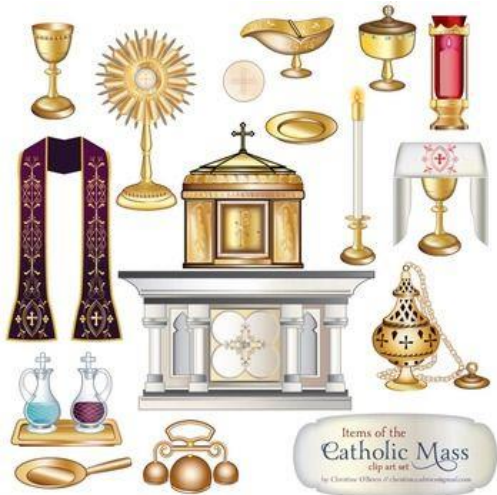
Hvis dere ønsker å lære mer om hvorfor kirkene ble utformet på en spesiell måte, og hvordan de forskjellige stilartene har utviklet seg gjennom nesten to årtusener, så ta en titt på disse lenkene:

https://snl.no/romansk_stil

<https://www.katolsk.no/tro/tema/diverse/artikler/kirkerom>

Bildet til høyre her: Så forskjellige kan katolske kirker være på utsiden. Dette er forskjellige stilarter som kom til i løpet av historiens løp. Byggestilen er påvirket av arkitektoniske trekk i tiden.

Så er det **alt det vi finner inne i kirken.**

Kjenner du igjen noe av det vi ser til venstre her? Snakk sammen og se om dere kan sette ord på noe av dette.

Kanskje kan dere gå inn i kirken og se på det dere ser. Her er det fint å kunne ta med seg en prest hvis dere har mulighet til det.

Noe av det som alltid finnes i katolske kirker er de 14 bildene langs sideveggene inne i kirken. Dette er korsveien. De ser nødvendigvis ikke slik ut som i bildet til høyre her (med tanke på stilen), men innholdet er det samme. Sammen forteller bildene historien om Jesu vandring til Golgata, om hans korsfestelse og død.

Korsveien og fastetiden

Å gå korsveien i fastetiden begynte man med på 1400-tallet, da kristne pilegrimer strømmet til Jerusalem fordi de ønsket å følge i Jesu fotspor, se det som blir kalt Pilatus 'hus (der Jesus ble dømt), og gå veien til Golgata der Jesus ble korsfestet og til slutt døde. Det var en munk som systematiserte denne vandringen og laget en slags vandrende andakt av dette. Denne vandringen fikk 14 stopp der man minnes forskjellige hendelser fra det som skjedde med Jesus den gangen. Denne vandringen – eller veien – blir kalt «Via Dolorosa» om betyr *smertens vei*. Jesus led jo. Han ble pisket. Han måtte bære korset. Han visste han skulle dø.

Korsveisandakten ble etter hvert knyttet til fastetiden, da folk i denne perioden ikke bare skulle forberede seg til Jesu oppstandelse, men også til Jesu korsfestelse. Det er som om vi tar del i det Jesus opplevde ved at vi ber og går korsveien sammen.

Her kan dere lese mer om Korsveien: <https://www.katolsk.no/praksis/korsveien/artikler/korsveien>

På neste side finnes en lenke til en video som også forklarer korsveien. På samme side finner dere også et oppsett for hvordan man skal gjennomføre en korsveisandakt (Økt 3, Punkt 5).

Pater Pål om Korsveien

Pater Pål Bratbak er sogneprest i St. Svinthun Menighet i Stavanger. Han har mye erfaring med å forklare katolsk tradisjon både til katolikker og ikke-katolikker.

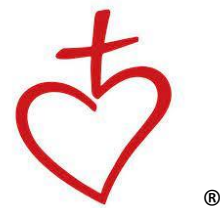
I videoen her forklarer han hva korsveien er og hvordan å be (gjennomføre) den:

<https://www.youtube.com/watch?v=P8ray0bQr70>

Martyrer- Å velge Gud over alt annet

En katolsk martyr er en helgen, men ikke omvendt nødvendigvis. En martyr er en som måtte dø for sin tro. For flere av martyrene kunne de valgt å leve hadde de samtidig valgt å vende seg bort

fra troen sin. Fordi disse menneskene nektet, måtte de bøte med livet. Flere av dem ble drept på grusomme måter, men tviholdt likevel på troen sin.

Flere norske helgener regnes som martyrer. Olav ble drept i slaget på Stiklestad da han kjempet for å kristne de norske høvdingene som nektet både å følge Olavs tro og å la ham bli konge i Norge. Sunniva ble drept da hun og hennes følge ble innesperret i en grotte på øya Selja. Det både reddet henne fra fienden, men tok også hennes liv. Da slapp hun i hvert fall å bli drept av ikke-troende vikinger. Hallvard ble drept da han prøvde å redde en fattig og gravid ung dame. I alle disse situasjonene var troen en viktig årsak til deres død. Ønsker dere å lese mer om akkurat disse helgenene, så ligger det kortere helgenbiografier om Olav og Sunniva sammen med nettressursene, og her er informasjon om Hallvard:

https://snl.no/Sankt_Hallvard#:~:text=If%C3%B8lge%20legenden%20om%20ham%20ville,fortsatt%20med%20steinen%20om%20halsen OG <https://www.katolsk.no/biografier/historisk/hallvard>

Hvis dere ikke fikk gjennomgått det som står om helgener og martyrer i 8.klasse, så ta en titt på ressursene dere finner til Samling 1, Økt 3, side 3.

Her kan dere lese mer om martyrer, og spesielt katolske martyrer:

- <https://snl.no/martyr>
- <https://filosofiiskolen.no/trinn-8-10/katolsk-ortodoks-protestantisk-kristendom/>
- <https://www.katolsk.no/biografier/historisk/helgener> ← Her står det om helgener generelt, men mange, mange av disse er naturligvis også martyrer.

Symbolet med korset i hertet[®] ovenfor er, som noen av dere sikkert kjenner igjen, NUKs (Norges Unge Katolikker) symbol. Symbolet er ikke unikt for NUK. Det symboliserer jo kjærlighet til Gud og til Jesus som døde (på korset) for vår skyld slik at vi kan komme til Gud når vårt jordiske liv er over. Symbolet knyttes til en tradisjon som fokuserer på Jesu kjærlighet. Vi kaller det Jesu Hjerte. Det er en egen feiring for dette i kirkeåret (fredagen ca. 3 uker etter Pinse).

NY PODCAST-SERIE: «Lille-Vatikanet»

Hør gjerne Lille-Vatikanets episode om nettopp Jesu hjertet og om kjærlighet. Her har dere den:

<https://www.youtube.com/watch?v=xenjUPyOkSE>

En korsveisandakt

Når vi går/ber korsveisandakt inne i en kirke, er det – slik dere kanskje hørte p Pål forklare det – vanlig at man leser og ber noe ved hvert bilde. Ofte synger man også en passende salme mellom hver stasjon (hvert bilde).

Det er vanlig med denne formelen:

L (den som leder) sier: Vi tilber deg Kristus, og lovpriser seg.

A (alle) svarer: Fordi du ved ditt kors har forløst verden.

Kort lesning: Her leses en svært kort bibeltekst på noen få setninger. Bibelteksten forklarer det vi ser i det bildet vi har stoppet foran.

Bønn: Lederen ber en bønn, eller alle gjør det sammen. Man kan stå eller knele.

(Her/nå kneles det ofte)

L: Miskunn deg over oss, Herre.

A: Miskunn deg over oss.

Så går man **videre til neste bilde**. Her kan man synge noe passende. Over hele verden blir ofte den gamle latinske hymnen «Stabat mater» brukt (bildet nedenfor). Den handler om Maria, Jesu mor og hvordan Jesu korsfestelse ble sett og opplevd gjennom hennes øyne. I salmeboken Lov Herren kan dere finne den på latin (gregoriansk) i nummer 469, med norsk tekst i nr. 470, eller firstemt på nynorsk i nr. 471.

Her finner du en tradisjonell korsvei:

<https://www.katolsk.no/praksis/korsveien/korsvei>

Her er en korsvei som er litt annerledes:

<https://blilys.no/wp-content/uploads/2020/12/Korsveien-meditasjoner.pdf>

VI
S
Ta-bat Ma-ter do-lo- ró-sa Juxta cru-cem lacri-
mó-sa, Dum pendé-bat Fí-li- us. 2. Cu-jus á-nimam gemén-
tem, Contristá-tam et do-léntem Pertransí-vit glá-di- us.